

jelleg és a nagyvárosi lehetőségek helyett a perifériák, a telepek felő történet terjeszkedés, a külvárosokban, a telepeken pedig — köztudomású — az útviszonyok, a közművek, a csatornázás sok helyen a legerősebb kritikára nyújtanak alkalmat. A vízellátás lehetetlen.

Mindennek a problémának generális megjavítása tetemes összegbe kerülne és így a város ritkán gondolhat arra, hogy végrehajtsa a szükséges intézkedéseket. Ha azonban megmaradtak volna az eredeti milliós elképzelésű városias építkezési program keretén belül, ha igénybe lehetett volna venni olyan jelentkező tőkét, amely biztosítja a városias építkezést, akkor ma minden külvárosi házban lehetne vízvezeték, benne fürdőszoba s lenne a mai Szeged területén megfelelő számú egészséges, városias épület s el tudna helyezkedni megfelelő lakásban a város munkásrétege. Nem lenne 3000 betegséget terjesztő dohos, penészes, alacsony, sötét lakás és nem állva fenn az a gond, hogy mi lesz, ha egyszer Szeged fejlődni szeretne?

Városi bérházak — OTI-kölcsekből

Itt merül fel azután az a lehetőség, hogy a város miképpen hajthatná végre az egészséges programot. Feltétlenül igénybe kellene venni a vagyonnal rendelkező közületek tőkéjét. Igen alkalmas erre az OTI, amelynek milliós szegedi származású vagyona bőségesen elegendő lenne ahhoz, hogy megoldáshoz segítse ezt a fontos szociális és városi kérdést. Ha a város az OTI tőkéjét kölcsönképpen igénybevenné, ha kaphatna az OTI-től megfelelő összegű kölcsönt, akkor minden bizonnyal folytathatná

azt a ténykedést, amely városi bérházak építésében nyilvánult meg. Nemcsak a Somogyi Szilveszter által végrehajtott program keretén belüli Oroszlán-utcai, Gyertyámos-utcai, Szent György-utcai, Szentháromság-utcai és még más bérházak lennének a város birtokában, hanem megfelelő mértékben építhetne olyan bérházakat, amelyek a lakosság lakásgondjait megszüntethetné. A bérházépítési programot ki-terjeszthetné a város azokra a területekre is, ahol ma még *alacsony, dohos, egészségtelen munkáslakások vannak*. Ez olyan helyzetet teremtené Szegeden, amely példaképpen állhatna több más közület előtt. Ha Pécs meg tudta oldani ilyen módon ezt a kérdést, akkor meg tudja oldani Szeged is. Erre keze között van a lehetőség: 20–30 éves amortizációs kölcsön az OTI-től. Ne engedje ki Szeged a keze közül az itt összegyűlt OTI-vagyont, hanem fektesse bele szegedi problémák megoldásába: ennek sem az OTI, sem a város nem vallja kárát.

Munkás-öröklakások

Ha erről az elvi magaslatról a gyakorlat sikkjára lépünk, akkor azonnal meglátjuk azt a lehetőséget is, amely önként adódik: budapesti mintára létesítsen a város öröklakásokat. A munkás keresményének bizonyos hányadát sokkal szívesebben fizetné be lakbér formájában, ha tudja azt, hogy ezen az úton öröklakáshoz jut, amely az övé, ahol nem emelhet kifogást senki a családtagok nagy száma ellen. Egészséges, szép, levegős, napfényes lakások kerülnek bizonyos idő elteltével a munkások és kispolgárok birtokába, éppen azok a rétegek juthatnának így biztos lakáshoz, akiknek nincs anyagi képességük arra, hogy minden követelménynek megfelelő lakást, vagy házat építtessenek. Az OTI pénzének igénybevételevel megoldható lenne ez a kérdés. Csak terveket kellene készíteni.

A világ első modern fürdőügyi vándorkiállítása Szegeden a 2000 éves fürdővárosról: Budapestről 115 hőforrás, napi 55 millió liter gyógyviz, 1994 óra napsütés

(A Délmagyarország munkatársától) Rendkívül érdekes, modern kiállítás nyílt meg csütörtökön reggel Szegeden, a városi zeneiskolában. Budapest fürdőváros gyógyfürdőbizottsága propaganda-vándorkiállítást szervezett, amely Kolozsvar, Marosvásárhely, Nagyvárád, Békésgyula, Békéscsaba és Hódmezővásárhely után Szegeden is megrendezte bemutatóját. A kiállítási anyag összeállítására teljesen modern és minden tekintetben elsőrangú, izléses munka. Nemcsak, hogy felkelti az érdeklődést Budapest természeti és gyógyászati kincsekben gazdag fürdőjellege iránt, hanem igen sok tanulságos tudnivalóval is szolgál.

A városi zeneiskola nagytermében rendezték el a vándorkiállítást szép anyagát. Hatásosan és áttekinthető széperzéssel összeállított tablók tanuskodnak arról, hogy Budapest milyen istenáldotta kincsekkel rendelkezik, meszes, kénes, iszapos, rádióaktív és rádiumtartalmú gyógyforrásai a gyógyulást kereső s üdülni vágyó emberek ezreit részesíti a legnagyobb földi jóban: az egészség és munkaerő visszaszerzésének áldásában.

„A fürdés ösztönös szükséglet” — mondja az első tábló felírata s alatta művészi képekben láthatjuk, hogyan fürdenek a tiszaparti fűzek alatt a viznek és napfénynek örvendő gyermekek, hogyan üdülnék lakadjukban a japánok, hogyan melegítik izzó kővel a vizet a finnek fürdőházaikban, milyen a mohamedán fürdőmedence s hogyan fürdők higiénikus egészségházakban a zöldkereszt védenceket. Egy másik tábló szintén művészi festmények tolmácsolásával mutatja be a budapesti gyógyfürdők szépségét, a gyógyvizek bőségét és a fürdőpaloták panorámáját. Gyönyörködve megtanuljuk itt, hogy Budapest fürdőváros 115 hőforrással rendelkezik s napi 55 millió liter gyógyvizet termel.

Roppant érdekes az a kis fürdő-történelem, amely felvonultatja a római fürdők maradványait Zsigmond király budai fürdőjének látképét. Kara Musztafa keleti pompájú fürdőépületét, a renaissancebeli fürdőzés örömeit, egészen a korszerű gyógyfürdők modern és praktikus építkezéséig. Büszkén hirdeti a tábló, hogy Budapest kétféle, esztendősi fürdőváros s a világ egyik legnagyobb

fürdővárosává fejlődött. Gyönyörű fürdőpaloták sorakoznak fel egy másik képen, a gellérthegy gyógyfürdők, a Palatinus-fürdő, a Szent Lukács-gyógyfürdő, a Margitsziget fürdőpalotája, a Császár-fürdő, Széchenyi- és Erzsébet-fürdő.

Érdekesen bizonyítja a kiállítás anyagának egyik propagandaresze, hogy Budapest fürdővárosi kényelméhez hozzájárul az a kiváltság is, amely más fürdőhelyek fölé emeli, hogy Budapesten a pihenni és üdülni vágyó ember megtalálhatja szellemi kielégülését, szórakozását és lelki felfrissülését is. A földrajzi adatokból megtudjuk, hogy Budapesten évente 1994 órán át süt a nap, ami más nagyvárosokkal és fürdőhelyekkel összehasonlítva szintén a magyar főváros fölényét mutatja. Az idegenforgalmi propaganda nagyszerűségét bizonyítja egy másik tábló, amely elárulja, hogy Budapesti-fürdőváros prospektusa 57 élő nyelven jelent meg.

Nagyszerű és minden elismerésre méltó a fürdőbizottság által támogatott fürdőelméleti és reumatológus intézet működése. A Pázmány Péter-tudományegyetemmel kapcsolatos intézet már eddig is bebizonyította, hogy a reuma éppen olyan elterjedt és súlyos népbetegség, mint a tüdőgyümökör. A reuma gyógyításának újabb és modernebb módszereinek munkálkodik az intézet, amely a fürdők kezelését is irányítja.

Ez az első ilyen propaganda-vándorkiállítás nemcsak Magyarországon, de az egész világon s célja az, hogy minél szélesebb rétegekkel ismeresse meg Budapest fürdőinek kiválóságát és azt, hogy a magyar fürdőkutatás nemcsak a legrégebbi de a legelőkeltebb is Európában. A kiállítás vasárnapig egész napon át nyitva van. Szombaton délután 5 órakor Breit Vince, a fürdőbizottság főtitkára, aki évekig Londonban élt s a háború kitörése előtt tért vissza Magyarországra, érdekes előadást tart Budapest idegenforgalmáról és a reumagyógykezelés kérdéséről. Breit Vince főtitkár — aki Szent-Györgyi Albert professzor közeli rokona —, kiváló nyelvutód, festőművész és az idegenforgalom egyik legnagyobb szakértője, előadása iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Jégbehűtött

gyümölcsfröccs

kitűnő üdítő! 249 Ft mindenütt kapható.

MAGYAR NYILVÁNOSSÁG

A KRITIKA SZABADSÁGÁRÓL, JELENTŐSÉGE-

RÓL ÉS FELADATAIRÓL irt pompás tanulmányt »A ország útja« legújabb számában a fiatal magyar esztétikus nemzedék egyik emelkedett szellemű és bátor egyénisége, Bóka László. A tanulmány címe »A magyar irodalmi bírálat feladatai«, amely világos felismeréssel és markáns erővel mutat rá a bírálat szerepére az egész magyar szellemi élet számára. »Kárpáti Aurél az irodalmi életünkben kiszorított bírálati szellem egyik utolsó hátvédje — írja Bóka László — néhány esztendővel ezelőtt a kételkedő kritikus címen tett közzé bírálatából egy válogatott gyűjteményt. Elmékedését különösen az tette rokonszenvenssé, hogy nem igyekezett egy új bírálati elvet felállítani, hanem két vetelkedő módszer közös vonásaiból kísérelte meg a bírálat lényegét kibámozni. Az előző utolsó mondata így hangzott: »A kritika a kételkedés művésze...« Bóka László ezután felteszi a kérdést: van-e ma jelentősége a bírálatnak, van-e hatása az irodalmi ítélkezésnek szellem életünkben. Olyannyira nincs — válaszol —, hogy még egy szónoki kérdést kell feltennünk: van-e ma irodalmi bírálat Magyarországon?... Az igazi veszedelem azokban a bírálatokban rejlik — folytatja a tanulmányt — melyek a régi nemes irodalmi bírók komolyosságával nagyterjedelmű, alapos művekben rostálják a műveket — irodalomon kívüli szempontokkal. Taglalják a szerző faját, magyarságának fokát, világszemléletét, politikai pártállását, jóhiszeműségét, családját és ugynezekkel a szempontokkal vizslatják művének tartalmát is. Elismerésük felér egy párttagsággal, elmarasztaló ítéletük egyben a becsületes emberek társaságából s magából a hazából is kiutasítja az író s művét máglyára itéli. Milyen alantas ösztönök, micsoda szenvedélyek törnek itt ki s mily érdekszővevények hálóit vetik a szegény szerzők fejére!... E változatokban elvész az igaz szó értéke, elvész a néhány tiszta hang. Soha ennyi állító nem örvendett tekintélynek Magyarországon, mint mostanság — folytatja Bóka László. A kritikai igénytelenségnek oka a megdőbentő szellemi tunyaság, az óvatosság tohonya lelkek irtózása a bátor kétségtől. A bírálatnak most kellene megmutatni leginkább, hogy valóban a kételkedés művésze. Mert valóban az írás művészet s az igazságkeresés legmagasabb foka szükséges ahhoz, hogy az adott kereteken belül el ne sorvadjon a bíráló szellem. Tanulmányát a következő konklúzióval fejezi be a bátor szavú fiatal esztétikus: Megismerni, megérteni s bátran megítélni a műveket: ez a magyar irodalmi műbírálat feladata, ha ezt betölti, ha csak becsületesen törekszik a feladat betöltésére, akaratlanul is többet tesz és használ a köznek, mint amennyi kötelessége. Ma látatlanba szokás elfogadni az élet esellegességeit, eszmények nélkül lehet ítélkezni s a megértésnek a feltételei is kivesztkez az emberek társaságából. Gyáva meghunyászkodás, következtetlenség és közöny uralkodik a lelkeken. Ezen rést ütni, ellenkezőjére példát mutatni, bármilyen téren, nemzetnevelő feladat.

A Délmagyarország

telefonszáma

éjjei-nappal

13—06